

Μούσουλους αρκείται να τα υποδεικνύει και να ζητά τη διόρθωση.

Ο Λ. Μούσουλους διαθέτει ένα οξύ, διερευνητικό, εναργές, ανήσυχο πνεύμα. Πάντα ζητά ερμηνείες, βελτιώσεις.

Ένα άλλο σημείο που εντυπωσιάζει είναι η ενεργητικότητα και εργατικότητα του. Είναι ακάματος, επίμονος, συστηματικός και παρατηρητικός ερευνητής. Ακόμα και τώρα στη συνεργασία μας εκπλήσσει με την ενεργητικότητά του. Όταν κάνουμε πείραμα βρίσκεται για ώρες δίπλα στο φούρνο, στην πειραματική διάταξη, παρατηρώντας και καταγράφοντας τα πάντα για να τα αξιολογήσει αργότερα.

Ένα τελευταίο σημαντικό σημείο του χαρακτήρα του είναι η άβυστη ε-

πιθυμία του για μάθηση. Είναι πάντα έτοιμος να μάθει νέα πράγματα, διαβάζει συνεχώς και είναι πάντα ενημερωμένος για τις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις του κλάδου και όχι μόνο. Παραμένει ένας σπουδαστής με νεανικό πνεύμα. Για τον κ. Μούσουλους δεν έχει εφαρμογή το Πλατωνικό

«θεών ουδείς φιλοσοφεί ουδ' επιθυμεί σοφός γενέσθαι (εστί γαρ), ουδ' ει τις άλλος σοφός ού φιλοσοφεί»⁽¹⁾.

Ο Λ. Μούσουλους, παρ' ότι σοφός, πάντα φιλοσοφεί, πάντα διαβάζει ακούραστα, αφομοιώνει τη νέα γνώση, την ενσωματώνει και ολοκληρώνει μέσα από την εμπειρία του σε νέες ιδέες, νέες μεθόδους, που τις μεταδίδει σε μας τους αιώνιους μαθητές του, ώστε «ά-

παντες οι βυλόμενοι κοινωνείν της εκείνου διανοίας» να απολαύσουν.

*Κύριε Καθηγητά, Δάσκαλε,
εκ μέρους όλων των μαθητών σου,
σ' ευχαριστώ.
Να σ' έχει καλά ο θεός να ζήσεις
πολλά χρόνια
να μας μεταλαμπαδεύσεις κι άλλα
από την απέραντη σοφία σου.
Κι ακόμα, να μας δείχνεις το σωστό,
τον καλό,
τον ανηφορικό, το δρόμο της αρε-
τής,
το δρόμο που πάντα ακολούθησες
στη ζωή σου.*

Επετειακά

Εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου 1940

Στην αίθουσα Τελετών, στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, έγινε ο ετήσιος εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Ο πανηγυρικός της ημέρας, το πλήρες κείμενο του οποίου παρατίθεται στη συνέχεια, εκφωνήθηκε από την προϊσταμένη του Τμ. Σχολών ΕΜΠ, κα *Ειρήνη Δραγασάκη*.

«Είναι φορές που αναρωτήθηκα, αν έχει νόημα, περιοχόμενο, ή αξία, αυτή εδώ η τελετή που κάνουμε κάθε χρόνο τέτοια μέρα.

Είναι άραγε μια τυπική διαδικασία που δεν προσφέρει τίποτα, παρά μονάχα μια ευκαιρία για να σταματούμε τη δουλειά;

Τέτοιες εκδηλώσεις αγγίζουν κανένα μας, ή είμαστε από το είδος των ανθρώπων που αν έζησαν τα γεγονότα τα ξέχασαν, και αν δεν τα ζήσαν, τα αντιμετωπίζουν αδιάφορα και περιφρονητικά;

Νομίζω πως ο ελληνικός λαός, στο σύνολό του, έχει μεν λησμονήσει με αρκετή μεγαλοψυχία όλα τα δεινά που έχει υποφέρει απ' αυτούς που πρόσφα-

τα ή παλαιότερα επιβουλεύτηκαν την ανεξαρτησία του και θέλησαν ή προσπάθησαν να του στερήσουν το δικαίωμα να ζει και να αναπνέει τον αέρα της ελευθερίας. ΟΜΩΣ παράλληλα, δεν έχει λησμονήσει τις χιλιάδες των αγωνιστών, που έδωσαν τη ζωή τους για την ανεξαρτησία και την τιμή της πατρίδας.

Θεωρώ επομένως πως και μεις, δεν επιτελούμε μια τελείως τυπική διαδι-

κασία, αλλά τουλάχιστον το χρέος μας, έστω και μ' αυτό τον τρόπο **ΝΑ ΑΠΟΤΙΣΟΥΜΕ ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΦΟΡΟ ΤΙΜΗΣ** στην αιώνια μνήμη των αγωνιστών εκείνων, που με τη θυσία τους κρατούν μεσ' την ψυχή, μια άβυστη φλόγα για τα ωραία και υψηλά ιδανικά της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της δικαιοσύνης και του ανθρωπισμού, που γεννήθηκαν σ' αυτή τη γη, και σμιλεύτηκαν με αίμα και ιδρώτα ελληνικό κατά τους

(1) (Πλάτωνος «Συμπόσιο», 204α) (Θεός κανένας δε φιλοσοφεί ούτε επιθυμεί σοφός να γίνει, αφού είναι. Ομοίως και οιοσδήποτε άλλος είναι σοφός δεν φιλοσοφεί. Μεταφρ. Ι. Συκουτή, Βιβλ. Εστίας, 1988).

μακρoύς αιώνες της ιστορίας μας. Φλόγα που μας φωτίζει κάθε φορά που είναι ανάγκη να υπερασπιστούμε τα ιδανικά αυτά, απ' όπου κι αν απειλούνται, γεγονός που για μια ακόμη φορά βρήκε έκφραση μέσα στον ίδιο μας το χώρο με την εξέγερση του Νοέμβρη 1973.

Θυμάται πάλι σήμερα το Έθνος τη μεγάλη μέρα του. Μια από τις μεγάλες μέρες της ιστορίας του. Ότι χαρακτηρίζει ιδιαίτερα την ελληνική αυτή σελίδα, είναι πως πέρασε αμέσως, και ενώ ακόμη γραφόταν, στην περιοχή εκείνη, όπου το γεγονός εξιδανικεύεται, γίνεται πνεύμα και μύθος. Όπου ο πόνος και το αίμα, εξαγιάζονται μέσα σε μια αίσθηση ευθύνης, παραδόσεως και χρέους.

Τα στοιχεία που προετοίμασαν αυτή την άμεση αναγωγή της πράξης του Οκτωβρίου 1940, στην περιοχή ενός νέου ελληνικού μύθου, είχαν ήδη συσσωρευτεί από το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου. Το άδικο είχε κατασκαπέσει την ψυχή του λαού. Η προσβολή στα ιερά και τα όσια του μ' εκείνη την απόρροια και ελαίσουνη επίθεση κατά του πλοίου που μετέφερε το προσκυνητές, άντρες, γυναίκες, γερόντους και παιδιά στην μεγαλόχαρη της Τήνου, έκανε την ψυχή να κτυπά βίαια. Με τη λυτρωτική ενέργεια της πίστης, ο λαός αυτός, έβαλε αμέσως τη λάμψη του θαύματος μέσα στο συμβάν. Το ένστικτό του άρχισε να λειτουργεί. Προετοίμαζε περισσότερο από το σώμα, την ΨΥΧΗ. Γιατί για όπi θα επακολουθούσε, θα χρειαζόταν κυρίως αυτή. Η ΨΥΧΗ!

Έτσι, η ψυχή ήταν προετοιμασμένη εκείνα τα χαράματα της 28ης Οκτωβρίου 1940, όταν σήμαναν οι σειρήνες και ηχολογήσανε οι καμπάνες των εκκλησιών. Τα πρόσωπα και οι καρδιές όλων, σ' εκείνο το παλλαϊκό προσκλητήριο, δεν είχαν τίποτα το πένθιμο, τίποτα από συντριβή για το θάνατο που τους περίμενε. Είχαν λάμψη. Λάμψη, όχι βέβαια από χαρά, αλλά από πίστη. Την πίστη, όχι απλώς για το δίκιο, μα και για το χρέος.

Όταν το ξημέρωμα εκείνο ο Ιταλός δικτάτορας κοινοποίησε στην Ελλάδα το ιταμό τηλεγράφο του, όλοι οι Έλληνες με μια ψυχή, ακολουθώντας τις μακραίωνες παραδόσεις και επιταγές της ιστορίας τους, αντέταξαν ομόθυμα το ηρωικό ΟΧΙ, στις ανάνδρες απειλές του, και επιστρέψαν όλες τις δυνάμεις της ψυχής και του πνεύματός τους, για να ματαιώσουν τις ανήθικες επιδιώξεις των φασιστών.

Ο Οκτώβρης του 40, ήρθε ακριβώς την ώρα που η Ελλάδα αγωνιζόταν ακόμη, εκείνο τον ειρηνικό αγώνα της προσαρμογής. Τον αγώνα να απορροφήσει το νέο αίμα του ξεριζωμένου Ελληνισμού της Μικρασίας, και να βρει μέσα στη νέα σύνθεση του πληθυσμού της, δυνάμεις αναγέννησης και προκοπής.

Και εκείνη την ώρα, όλη αυτή η ειρηνική προσπάθεια, έπρεπε να μείνει κατά μέρος, για να αντιμετωπισθεί ο θανάσιμος κίνδυνος.

Το τί ζητήθηκε τότε, από κείνα τα παλληκάρια της θυσίας, είναι σίγουρα πάνω από τα μέτρα που μπορείς να γυρεύεις απ' τον άνθρωπο. Θα αλλοιω-

ναμε, πιστεύω, το χαρακτήρα, το ήθος του πόνου εκείνου και της θυσίας, αν τον αξιολογούσαμε μόνο, με μέτρα φυσικά. Η δύναμη, όπως προειπώθηκε, δεν ερχόταν απ' τους μυς. Ερχόταν από την ψυχή. Από την κληρονομημένη μνήμη. Απλά, με την κατακόρυφη πράξη, επιβεβαιώθηκε πάλι τότε, το 1940, πόσο μέσα σε τούτο το λαό, ζει βαθύ, συνέχεια και ιδανικό ζωής, το πάθος για την ελευθερία.

Η πολεμοχαρα βία, έγραψε τότε πάνω στο στήθος της Ευρώπης, το πυρίκαυστο ΝΑΙ της υποταγής. Ενώ η μικρή Ελλάδα, τόλμησε να υψώσει το γυμνό της χέρι και να χαράξει στον ουρανό, με τη φλόγα της πίστης και το αίμα της θυσίας, το αθάνατο ΟΧΙ της Ελευθερίας.

Τα κατορθώματα των Ελλήνων μαχητών, σ' εκείνα τα κατορθώματα βουνα της Αλβανίας, προκάλεσαν τον ανεπιφύλακτο θαυμασμό της διεθνούς κοινής γνώμης και των ηγετών του ελεύθερου κόσμου. Ο ελληνικός στρατός, όχι μόνο δεν λύγισε μπροστά στην υλική υπεροχή του αντιπάλου, αλλά κατόρθωσε σε ελάχιστο χρόνο, να μεταβάλει τον επιτιθέμενο σε αμυνόμενο, να τον καταδιώξει σε μεγάλο βάθος μέσα στην Αλβανία, και να γράψει νέες σελίδες ανυπέρβλητης δόξας, που θα ακτινοβολούν πάντα, σαν ένα φωτεινό μετέωρο, σαν υπέροχο δίδαγμα, σαν αιώνιο μνημείο υψηλού φρονήματος, αυτοθυσίας και idealισμού.

Ο κίνδυνος για τις δυνάμεις του Άξονα, να του ματαιωθούν τα σχέδια για την κυριαρχία και το μοίρασμα του κόσμου, προδιαγράφηκε άμεσα. Η Γερμανία, που ήθελε οπωσδήποτε την Ελλάδα, σαν βάση εξόρμησης εναντίον των συμμαχικών δυνάμεων στη Μέση Ανατολή, εισέβαλε στη χώρα μας την 6 Απριλίου 1941. Το σχέδιό τους προέβλεπε 5 μέρες για την εκκαθάριση της Ελλάδας, και την επάνοδο των μεραρχιών τους, πριν από το Μάιο, για την ανασύνταξη και χρησιμοποίηση στην κατά της Ρωσίας εκστρατεία.

ΟΜΩΣ, η αδάμαστη ελληνική ψυχή, αντιστάθηκε θαρραλέα και σ' αυτή την άδικη επίθεση του φασισμού και ιμπεριαλισμού, με αποκορύφωμα την ένδοξη μάχη της Κρήτης, για την οποία ο Τσώρτσιλ αναγκάστηκε να πει το περίφημο: *ΕΚΕΙ ΑΠΕΚΕΦΑΛΙΣΘΗ ΤΟ ΦΟΒΕΡΟΝ ΤΕΡΑΣ.*

Και βέβαια, το φοβερό τέρας χρειάστηκε όχι 5, αλλά 55 ολόκληρες μέρες για να ολοκληρώσει την κατάληψη της Ελλάδας. Με συνέπεια όμως να χαθεί πολύτιμος γι' αυτούς χρόνος και να μην κατορθώσουν έτσι να αρχίσουν την εναντίον της Ρωσίας εκστρατεία, παρά μόνο στις 22 Ιουνίου 1941, όταν πια ήταν πολύ αργά για τα Γερμανικά στρατεύματα, που δεν πρόφτασαν να μπουν στη Μόσχα, όπως σχεδίαζαν, αλλά καθηλώθηκαν μακριά απ' αυτή, λόγω του ενσκήψαντα στο μεταξύ, δρυμίτατου ρωσικού χειμώνα, που παρέλυσε κάθε στρατιωτική κίνηση.

Με περιφάνεια επομένως, μπορούμε να πούμε (όπως εξάλλου όλοι αναγνώρισαν), πως ο ελληνικός αγώνας, ήταν ένας απ' τους μεγαλύτερους συντελεστές της όλης νίκης.

Η Ελλάδα υποδουλώθηκε. Η μαύρη κατοχή ήταν σκληρή και δύσκολη. Η πείνα, η δυστυχία, ο πόνος, ο θάνατος, άπλωσαν παντού τα δύκτια τους.

ΟΜΩΣ, ο ελληνικός λαός, παρά τις αντίθετες προβλέψεις, ποτέ δεν αποδέχτηκε ούτε αυτή τη δουλεία. Το έθνος μας, δεν σταμάτησε ποτέ να αναζητά την ελευθερία του και να εκδηλώνει με κάθε τρόπο τη θέλησή του για την ανεξαρτησία του.

Έτσι, γράφτηκε το αθάνατο έπος της Εθνικής μας Αντίστασης, που απαιτήσε ακόμη περισσότερες θυσίες, αλλά που αποτέλεσε επίσης, ένα από τα λαμπρότερα δημιουργήματα στη μακραίωνη ιστορία μας.

Η Εθνική Αντίσταση, αποτελεί την αναγνωρισμένη τώρα πια προσφορά του ελληνικού λαού, στον αγώνα όλων των

λαών, εναντίον του φασισμού. Αποτελεί αδιαφιλονίκητη δόξα. Κάνει πιο στενούς τους δεσμούς του λαού μας, με όλους τους λαούς, που πολέμησαν το φασισμό. Καταξιώνει τα απαράγραπτα δικαιώματα του δημοκρατικού και φιλειρηνικού λαού μας, να δημιουργήσει ένα καλύτερο μέλλον.

Η Εθνική μας Αντίσταση, δεν είναι καμιά τυχαία και ξαφνική αναλαμπή. Μήτε κανένα αυθόρμητο ξέσπασμα παλληκαριάς, μιας κάποιας ομάδας αποφασισμένων ανθρώπων. Η Εθνική Αντίσταση, έχει βαθιές τις ρίζες της στην ιστορία αυτού του τόπου και του λαού του. Έχει μεγάλες καταβολές από την προηγούμενη περίοδο εθνικών και κοινωνικών αγώνων, και προετοιμάστηκε ιδεολογικά, τόσο από την αντίσταση στον εσωτερικό φασισμό της 4ης Αυγούστου, όσο και από τον πατριωτικό πόλεμο του 40-41, ενάντια

στην απρόκλητη επίθεση του ξένου φασισμού.

Εκείνο μάλιστα που τη χαρακτηρίζει ιδιαίτερα, είναι η λαογέννητη έμπνευσή και καταγωγή της, και η πλατύτερη εθνική της διάσταση.

Δεν μπορεί επομένως, παρά η προσφερόμενη σήμερα, με τούτη την ταπεινή μας εκδήλωση, μνήμη, στο έπος που άρχισε τα χαράματα της 28ης Οκτωβρίου 1940, να είναι ο ελάχιστος φόρος τιμής στους ήρωες της περιόδου εκείνης. Και μια ακόμα ευκαιρία να δηλώσουμε, πως δεν θέλουμε άλλους ήρωες. Δεν θέλουμε άλλους τάφους. Δεν θέλουμε άλλα μνημεία. Φτάνει πια. Δεν θέλουμε άλλο πόλεμο. Είμαστε λαός κατ'εξοχήν φιλειρηνικός. Δεν διεκδικούμε τίποτα από κανένα. Όμως και δεν παραχωρούμε ούτε σπιθαμή γης, θάλασσας ή αέρα σε κανένα».

ΤΟ ΕΠΟΣ του Πολυτεχνείου

Θέσεις-Προβληματισμοί 1973-1993

Τα 20 χρόνια από την εξέγερση της 17 Νοεμβρίου, γιορτάστηκαν με επισημότητα στην αίθουσα τελετών του Πολυτεχνείου, στις 16 Νοεμβρίου 1993.

Στην εκδήλωση αυτή, είχαν κληθεί εκπρόσωποι κομμάτων, οργανισμών, φοιτητών, άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών, να καταθέσουν τις σκέψεις τους και τους προβληματισμούς τους και να αποτίσουν φόρο τι-

μής σ' αυτούς που θυσιάστηκαν στο βωμό της δημοκρατίας και της ελευθερίας και σ' αυτούς που πρωτοστάτησαν στα γεγονότα εκείνης της εποχής.

Στην εναρκτήρια ομιλία του, ο Πρωτανης ΕΜΠ κ. Νίκος Μαρκάτος, χαιρετίζοντας τους προσκεκλημένους, ανέφερε τα εξής:

«Έκλεισαν 20 χρόνια από το έπος του Πολυτεχνείου και περήφανα ανα-

λογιζόμαστε τον αγώνα της περιόδου αυτής. Η εξέγερση της 17 Νοεμβρίου 1973, ήταν η αρχή του τέλους της τυραννίας των συνταγματαρχών.

Οι νέοι έγιναν πρωτοπόροι του αγώνα για «αφομί - παιδεία - ελευθερία», συνένωσαν τη φωνή διαμαρτυρίας όλου του λαού και κλόνισαν τα θεμέλια της χούντας.

20 χρόνια πέρασαν, 20 χρόνια δεν ξεχνάμε. Η οργή τους έφερε στο Πολυτεχνείο. Η αντίθεση με τη βία, το φασισμό, τη συνθηκολόγηση, την ανοχή, τον εμπαιγμό. Το ποτάμι του λαού φούσκωνε, ώσπου πλημμύρισε. Οι προβοκάτορες δεν αντέχουν να παίζουν με τα ποτάμια. Κι οι δημοκρατίες δεν στήνονται μυστικά. Κερδίζονται σε αναμετρήσεις ανοιχτές. Τότε και τώρα, το πρόσωπο του Πολυτεχνείου είναι το ίδιο. Δεν είναι απόμακρο, δεν είναι ηρωικό, είναι ανθρώπινο, βασανισμένο, επίμονο κι ανυποχώρητο. Μας πείθει γιατί κατοχύρωσε στην πράξη το δικαίωμα να σκεφτόμαστε, να εκφραζόμαστε και να δρούμε ελεύθερα. Να κρίνουμε. Να ελέγχουμε. Να αγωνιστούμε. Να συνυπάρξουμε.

Την ιδέα του Πολυτεχνείου προσπαθούν χρόνια τώρα να βεβηλώσουν και να εξευτελίσουν. Όμως, δεν πέτυχαν και δεν θα πετύχουν. Η θυσία των παιδιών του Πολυτεχνείου δεν ξεχνιέται γιατί οι ιδέες δεν ξεχνιούνται και δεν εξαφανίζονται από διακρυγόντα και μολότωφ.

Το άδικα χιμμένο νεανικό αίμα δεν εξαλείφεται ούτε με τη φωτιά ούτε με το νερό. Εξακολουθεί να κραυγάζει, ζητώντας ψομί - παιδεία - ελευθερία, που σήμερα συνοψίζει μέσα του τη δυναμική των διεκδικήσεων για μια δημοσία, δημοκρατική, εκσυγχρονισμένη και ανοιχτή στην κοινωνία Παιδεία, που πρέπει επιτέλους να αποκτήσει τα χαρακτηριστικά εκείνα, ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καιρών μας, μακριά από πολιτικές σκοπιμότητες.

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου δεν ήταν παρά μια μεθοδολογία για πρόοδο της παιδείας, της νεολαίας και του Λαού.

Τότε ήταν τυραννία, γι' αυτό είχε τη μορφή εκείνης της βίαιης αντιπαράθεσης. Το ζητούμενο όμως είναι και σήμερα το ίδιο: Ποιά είναι η σωστή πορεία για την πρόοδο;

Στο όνομα λοιπόν αυτού του αγώνα, απαιτούμε να αποσυρθεί ο τελευταίος νόμος της Παιδείας, που οι διαδικασίες προώθησής του έθιξαν την αξιοπρέπεια της Πανεπιστημιακής Κοινότητας, η εφαρμογή του υποβάθμισε το ρόλο του Πανεπιστημίου και έφερε απογοήτευση και σύγχυση στα μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας. Ζητάμε να

αντικατασταθεί άμεσα, από ευέλικτο πλαίσιο που να σέβεται την αυτοτέλεια των Πανεπιστημίων και να δίνει κίνητρα για δημιουργική δουλειά στα μέλη τους.

Στη σημερινή συγκυρία που αμβιοτούνται οι πρωτοβουλίες και οι κατακτήσεις της Νεολαίας, που η ανεργία πλήττει ένα σημαντικό κομμάτι της, που η κοινωνική όξυνση παίρνει μέρα με τη μέρα δραματικές διαστάσεις, το Πολυτεχνείο ξαναποκτά μια νέα ακτινοβολία.

Αν η κατάληψη του Πολυτεχνείου του '73 πραγματοποιήθηκε σε συνθήκες εσωτερικής και εξωτερικής απομόνω-

σης του καθεστώτος για να διατρανώσει την αντίσταση και τη ρήξη της νεολαίας με την κοινωνική και την πολιτική αγκύλωση, η επέτειος του Πολυτεχνείου του '93, 20 χρόνια μετά, συμπύπτει με συνθήκες βαθείας κρίσης της δημόσιας ζωής.

Γι' αυτό και τα μηνύματα του Πολυτεχνείου είναι πάντα επίκαιρα. Όχι μόνο σαν αίτημα, αλλά σαν συλλογικότητα, σαν κοινή γλώσσα που φτιάχνει ο διάλογος, το πάθος για τη ζωή και την αλήθεια, που δίνει αξιοπιστία και ακτινοβολία, σαν ψυχή που οδηγεί και συγκροτείται και δίνει περιεχόμενο στα εξαγγελόμενα.

Ακριβώς το γεγονός ότι αυτά τα στοιχεία σήμερα ατονούν στην πολιτική και τη δημόσια ζωή, σημειώνει δραματικά και την επίκαιρη σημασία του Πολυτεχνείου: ζητείται έμπνευση, όχι έως

θανάτου, όπως τότε - γιατί ας μην ξεχνάμε, τη διακήρυξη του Πολυτεχνείου την υπογράφουν οι νεκροί του - αλλά για κάτι πιο δύσκολο, για τη ζωή. Σίγουρα δεν φτάνει μόνο τα κόμματα και δεν αρκεί ο αφορισμός τους για να αναστρέψει την ερημιά του πλήθους και τον ευτελισμό της δημόσιας ζωής. Λείπουν και εκείνοι οι ενεργοί πολίτες και η συλλογικότητά τους, που παίρνουν τη ζωή τους στα χέρια τους και ανατρέπουν την κοινωνική και πολιτική ακαμψία.

Σήμερα, 20 χρόνια μετά, όλοι αυτοί που απείχαν ή μάχονταν το Πολυτεχνείο, έρχονται στο προσκήνιο, όχι σαν πρόσωπα αλλά σα στάση ζωής που συνδέεται με την παθητικότητα τον ωχαδερφισμό, τη στερέωση των μηχανισμών της εξουσίας και την εξαργύρωσή τους, τον εξωραϊσμό ή τη μυθοποίηση, τελικά, του Πολυτεχνείου και απωθούν κάθε προσπάθεια δημιουργίας και έκφρασης, εκείνης που θα μπορούσε να τροφοδοτεί το πάθος για τη ζωή, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια.

Η τσακισμένη πύλη του Πολυτεχνείου, υποδηλώνει την αντίσταση στη βία των τανκς, που κάποτε τη γκρέμισαν. Αλλά και την αντίσταση των σημερινών λαών, που στην εποχή της μονοκρατορικής «νέας τάξης» χωρίς τάξεις και της ειρήνης χωρίς ειρήνη, χρειάζεται να επιτύχει νέες ισοροπίες, με ζυγαριά τον άνθρωπο. Αλλά δηλαδή, μια νέα ποιότητα ζωής, με ειρήνη και δημοκρατία.

Ανήσχοι βλέπουμε σήμερα αμφίβολης νομιμότητας επιδιώξεις, που τείνουν να υποκαταστήσουν αρχές του διεθνούς δικαίου και τους διεθνείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένου του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Πολυκέφαλο σημειώνεται το τέρας του νεοναζισμού, του ρατσισμού, του εθνικισμού. Μαίνονται οι περιφερειακές συγκρούσεις και η φωτιά του πολέμου είναι τόσο κοντά στη χώρα μας, που νοιώθουμε την ανάσα της.

Ζητάμε μια αποφασιστική, σιβαρή και έντιμη εξωτερική πολιτική. Αγωνιζόμαστε για ανύψωση του Εθνικού μας γοήτρου, για μια Ειρηνική και δημιουργική συνύπαρξη στα Βαλκάνια και όλο τον κόσμο.

Όσα χρόνια κι αν περάσουν, το μήνυμα του Πολυτεχνείου είναι το ίδιο. Επαγρύπνηση και αγώνας για τα ίδια

ιδανικά. Ο αντίπαλος παραμένει στη θέση του. Μόνο μορφή αλλάζει. Και ο δρόμος που χάραξε ο Νοέμβρης, πρέπει να μένει καθαρός και διαβατός σε όλους μας.

Το πρόσωπο του Πολυτεχνείου είναι ζωντανό. Δεν είναι Μνημείο ή ιστορική στιγμή. Είναι η αντίσταση στην αφομοίωση. Είναι η αμφισβήτηση της αδιαφορίας, της ουδετερότητας και της γκριζας καθημερινότητας, που κλέβει το χρώμα από τα μάγουλα και τη λάμψη από τα μάτια της Ελληνικής νεολαίας. Είναι η καθημερινή πράξη, η προσπάθεια για την κατάκτηση της ζωής. Είναι η διεκδίκηση της ομορφιάς, της αλήθειας, της δημοκρατίας, του εκσυγχρονισμού, της φιλίας και του χαμόγελου. Είναι η αλλαγή του κόσμου μας.

Εδώ Πολυτεχνείο! Ελληνικό Λαέ! Εμείς δεν παραδινόμαστε! Αγωνιζόμαστε και κερδίζουμε σε αναμετρήσεις ανοιχτές. Η Παιδεία και η Συμμετοχή θα νικήσουν τη βία και τη φανλόητρα! Και το μήνυμα του Πολυτεχνείου προς τους νέους, σήμερα είναι ένα: Όσο αντίζους και αν φαίνονται οι συνθήκες, πιστέψτε στα πιστεύω σας και αγωνισθείτε για την υλοποίησή τους. Αυτός είναι σήμερα ο αγώνας για τη χώρα μας.»

Στη συνέχεια ο λόγος δόθηκε στους εκπροσώπους της γενιάς του Πολυτεχνείου.

Ο Δημοσιογράφος κ. Γιάννης Φάτσης, αναφέρθηκε στο ρόλο των δημοσιογράφων κατά την εξέγερση και κυρίως σ' αυτούς «που μπήκαν στη φωτιά και με όλες τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν από τις εφημερίδες τους, στάθηκαν στο πλάι των αγωνιστών του Πολυτεχνείου» Επίσης, αναφέρθηκε στη μεγάλη προσφορά του Ολλανδού δημοσιογράφου, που αποτύπωσε με την κάμερα, τη στιγμή της εισόδου του τανκ στο Πολυτεχνείο, προσφέροντας ένα μοναδικό ντοκουμέντο.

Η κα Τόνια Μοροπούλου, ανέφερε ότι «εκείνο το πάθος για την ζωή και την ελευθερία, διοχετεύεται σε όλες τις εκφράσεις της σημερινής πραγματικότητας. Το Πολυτεχνείο διεκδικεί τη δικαίωση της συμμετοχής, μια διαδικασία που δημιουργεί τους υπεύθυνους πολίτες.»

Στη συνέχεια, ο λόγος δόθηκε στον Υπουργό Παιδείας κ. Δ. Φατούρο, ο

οποίος μεταξύ άλλων είπε: «Είτε παραμορφώνεται, είτε απλοποιείται, είτε υπάρχουν αντιθέσεις, αυτό που είναι η 17 Νοέμβρη, είναι η 17 Νοέμβρη. Κάθε γεγονός που έχει συμβολικό περιεχόμενο, υπόκειται στους νόμους της παραμόρφωσης. Υπάρχει όμως σ' αυτό, μια αυτοδυναμία που το κάνει να λειτουργεί πάντα. Είναι διαχρονικό. Θέλει σύνθετη και όχι απλή ανάλυση. Απαιτεί σήμερα ψυχραμία και πάθος. Αν συνταιριαστούν αυτά στο σύνθετο περιεχόμενο της 17 Νοέμβρη, θα είναι χρήσιμο.»

Στη συνέχεια ο κ. Δ. Μανρογιάνης, εκπρόσωπος της γενιάς του Πολυτεχνείου, ανέφερε: «Το Πολυτεχνείο δικαιώθηκε και κατέκτησε αυτό που κατέκτησε, την ώρα που νιώτανε. Το να αναζητούμε σήμερα δικαίωση, κρύβει έναν κίνδυνο, κυρίως γι' αυτούς που έλαβαν μέρος στην εξέγερση.»

Ο Υπουργός κ. Άκης Τσοχατζόπουλος, εκπροσωπώντας στην εκδήλωση την Κυβέρνηση, ανέφερε: «το μήνυμα του Πολυτεχνείου, παραμένει αναλλοίωτο για ολόκληρο τον ελληνικό λαό. Είναι σαφές αυτό και έχει κατοχυρωθεί ιστορικά, ότι το φαινόμενο και τα γεγονότα του Πολυτεχνείου, ήταν μια επιλογή που εξέφραζε κύρια τη λαϊκή πρωτοβουλία και τη λαϊκή δυναμική.»

Η γενιά εκείνη, με τη συμμετοχή της συνέβαλε και επηρέασε καθοριστικά ως έκφραση της δημοκρατικής αντίδρασης, απέναντι στο απολυταρχικό καθεστώς. Η εξέγερση είχε και ιδεολογικό και πολιτικό και κοινωνικό χα-

ρακτήρα. Στο ερώτημα, αν διατηρείται η μνήμη του Πολυτεχνείου ή υποβαθμίζεται σταδιακά, θέση μας είναι ότι παραμένει αναλλοίωτο το μήνυμα, η σημασία και η συμβολή του Πολυτεχνείου στην πορεία αυτού του τόπου. Το μήνυμα του Πολυτεχνείου συνδέεται με τον προοδευτικό χώρο. Η επέτειος του Πολυτεχνείου, είναι αφορμή για δημοκρατικό διάλογο.»

Ο κ. Χατζηρόδης, εκπρόσωπος της Ν.Δ., δήλωσε ότι η τιμή ανήκει σ' εκείνους που πρόταξαν τον εαυτό τους στα τανκς και αυτό το μήνυμα πρέπει να κρατηθεί ζωντανό, όπως και το μήνυμα της ομόνοιας, της συνεργασίας και της σύμπτωσης.

Ο κ. Α. Λεντάκης, εκ μέρους της Πολιτικής Άνοιξης, ανέφερε ότι «η αποτίμηση του Πολυτεχνείου δεν γίνεται σε 20 χρόνια. Εκείνο που έχει γίνει είναι η εμπνευσμένη και η πολιτική κατάρτιση του Πολυτεχνείου. Δικαιώθηκε ο αγώνας του Πολυτεχνείου διότι στόχευε στην ανατροπή της χούντας, πράγμα που σημαίνει δημοκρατία. Επομένως, η δικαίωση του Πολυτεχνείου είναι δημοκρατία και ελευθερία». Επίσης ο κ. Λεντάκης, έκανε σαφή υπαινιγμό και για τα άδεια έδρανα της αίθουσας, λέγοντας ότι: «Αυτό δεν σηματοδοτεί ότι το Πολυτεχνείο δείχνει κάτω;» Αναφέρθηκε ακόμη στο ότι αγνοήθηκε η προσφορά της αντίστασης της Νομικής Σχολής που προηγήθηκε του Πολυτεχνείου.

Ο κ. Σ. Κόρακας, εκπρόσωπος του ΚΚΕ, ανέφερε: «Τιμάμε σήμερα την

επέτειο, τους αγωνιστές και το μήνυμα της αδούλωτης ρωμοσύνης. Ο αγώνας διέλυσε τις ηττοπάθειες όσων περιέμεναν να σωθούν από τους άλλους και έδειξε πως η στέρεη ελπίδα, βρίσκεται στον ίδιο το λαό».

Ο κ. Ν. Μπίσης, εκπροσωπώντας το Συνασπισμό, είπε: «Ήμουν εκεί τότε. Δεν μπορούμε να κόψουμε και να ράψουμε το Πολυτεχνείο ανάλογα με τα σημερινά κομματικά συμφέροντα. Οι αγώνες εκείνοι ήσαν αποτελεσματικοί. Γραφόταν ιστορία επί τόπου. Η αποτελεσματικότητα βασιζόταν στην αυτονομία που είχε το κίνημα. Αυτό ας το κοιτάξουν οι φοιτητές σήμερα για να μην κάνουν τα λάθη τα δικά μας, μετά το «Πολυτεχνείο». Επίσης, θέλω να πω ότι, είναι μύθος να λέμε ότι την αντίσταση την κάναμε όλοι. Η μεγάλη πλειοψηφία αυτών που δούλεψαν εδώ μέσα, για όλους και για τον τόπο, ήσαν αριστεροί».

Ο κ. Ι. Ζιγός, εκ μέρους της ΕΔΗΚ είπε: «Είναι μια βαθμολογία της κοινωνίας που ζούμε, αν έχουμε σήμερα τόσα κενά καθίσματα εδώ μέσα. Μεταξύ αυτών που αντιστάθηκαν τότε, δεν πρέπει να ξεχνάμε και τους Καθηγητές. Σήμερα φτάσαμε να έχουμε κοινωνία σκανδάλων. Γίνονται εκλογές για να γελοιοποιηθεί ο κοινοβουλευτισμός. Δεν θα βρεθεί επί τέλους ευκαιρία στη νεολαία να επαναλάβει τον εαυτό της και να πει ότι αυτό που συμβαίνει στον τόπο μας σήμερα, είναι ασυμβίβαστο με τα οράματα του λαού; Προτείνω στην Πρυτανεία να οργανώ-

σει μια συζήτηση, για να δούμε που οφείλεται αυτός ο ξεπεσμός, αντί γι' αυτή την τελετή με κενά καθίσματα».

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο κ. Γ. Ανωμερίτης, εκπρόσωπος του Συνδ. Φυλακισθέντων και Εξορισθέντων, ο οποίος μεταξύ άλλων είπε: «Είναι λάθος να κρίνουμε το Πολυτεχνείο μέσα στα καλούπια επιδιώξεων. Σκοπός μας είναι να τιμήσουμε πραγματικά γεγονότα. Υπάρχουν περιθώρια ακόμη να ισχυροποιήσουμε τη δημοκρατία. Στο δικό μας Σύνδεσμο, η ενότητα που σφυριλατήθηκε στα χρόνια της δικτατορίας και μας κάνει σήμερα να είμαστε μία οργάνωση και όχι πολλές μικρές οργανώσεις, είναι καπάκτηση εκείνων των καρών».

Η εκδήλωση συνεχίστηκε με αποστάματα από τα έργα «Ρωμοσύνη», «18 Λιανοτράγουδα της Πικρής Πατρίδας» σε ποίηση Γ. Ρίτσου και «Τα τραγούδια του αγώνα» σε ποίηση Αλ. Παναγιούλη, Μάνου Ελευθερίου, Νότη Περγιάλη, που τραγούδησε ο συνθέτης Μίκης Θεοδωράκης.

Ο κ. Μίκης Θεοδωράκης, με συγκίνηση ανέφερε ότι είναι η πρώτη φορά που κλήθηκε να τραγουδήσει, τα τραγούδια που ακούστηκαν τότε στο Πολυτεχνείο, και κατάφερε από τα πρώτα λεπτά να διαγράψει τα 20 χρόνια που πέρασαν και να προσηλώσει τη μνήμη και την καρδιά του ακροατηρίου, σ' εκείνες τις ένδοξες μέρες του αγώνα.

Η όλη εκδήλωση έκλεισε με τήρηση ενός λεπτού σιγής στη μνήμη των ηρωικών νεκρών της εξέγερσης.

Λόγω της μεγάλης διάρκειας του προγράμματος, δεν κατέστη δυνατό να εκφέρουν τις απόψεις τους οι κ.κ. Δ. Δεσέλλας, εκπρόσωπος της ΝΑΡ, Α. Κορύης, εκπρόσωπος της ΤΕΛΚΝΑ, Χρ. Πρωτόπαππας Πρόεδρος της ΓΣΕΕ, Γ. Κουτσογιάννης Πρόεδρος ΑΔΕ-ΔΥ και ο εκπρόσωπος της «ΕΚΚΛΗΣΗΣ της ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ, για την Ειρήνη, τη Ζωή και τον Πολιτισμό» Γ. Δολιανίτης.

Ο κ. Δολιανίτης, κατέθεσε το κείμενο της ομιλίας του, το οποίο παραθέτουμε.

«Είκοσι χρόνια από την εξέγερση των οραμάτων,

Είκοσι χρόνια από την εξέγερση των συνειδήσεων χιλιάδων πολιτών, που με τη λαοθάλασσα της συμπαράστασής τους προς τους «Ελεύθερους πολιορκημένους» του Πολυτεχνείου, γρέμισαν τα τείχη των σφετεριστών της εξουσίας, διαπιστώνουμε με θλίψη το τραγικό αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει η χώρα μας αλλά και ο κόσμος ολόκληρος, αποτέλεσμα της ραγδαίας κρίσης θεσμών και αξιών, που βιώνουμε καθημερινά.

Η δημιουργία, η αντίφαση λόγων και έργων, και γενικά το εμπόριο των ιδεών και των ανθρώπων αναγκών, προσλαμβάνει επικίνδυνες διαστάσεις και οδηγεί τα άτομα σε σύγχυση, αποπροσανατολισμό, απομόνωση και τέλος, σε απόγνωση.

Οι δυνάμεις, της όπου γης εξουσίας, σε πάρα πολλές περιπτώσεις, γίνονται όλο και πιο ανταρχικές και μάλιστα υπό τον μανδύα της δημοκρατίας.

Η συμπεριφορά αυτή αναπαράγεται σε όλο και περισσότερες κοινωνικές ομάδες.

Ο φασισμός και ο ναζισμός, αναβιώνουν στην πιο βάρβαρη μορφή τους και το δόγμα της συλλογικής ευθύνης, που βρισκεί εφαρμογή στο εμπόριο φαρμάκων και παιδικών τροφών, τείνει να γίνει κυρίαρχο στη «νέα αταξία» πραγμάτων, με τις ευλογίες, αλλοίμονο, Διεθνών Οργανισμών.

Η καθημερινή εξοικείωσή μας με τη βία και τη φρίκη των πολέμων, μέσα από την οθόνη της τηλεόρασης, οδηγεί τον άνθρωπο σε αναλγησία, με κίνδυνο αλλαγής της ανθρώπινης φύσης και συμπεριφοράς.

Η «Εκκληση της Ακρόπολης, για την Ειρήνη, τη Ζωή και τον Πολιτι-

σμό», φωνή αγωνίας και διαμαρτυρίας ανθρώπων, κυρίως, από τον Ακαδημαϊκό χώρο και το χώρο των Γραμμάτων και της Τέχνης, πιστεύει, ότι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι μας, ότι η ειρήνη δεν είναι ο μη πόλεμος, αλλά ένας άλλος τρόπος σκέψης, ένας άλλος τρόπος ζωής.

Είναι επιτακτική η ανάγκη αφύπνισης και ενεργοποίησης των λαών, του κάθε πολίτη και ιδιαίτερα των ανθρώπων του πνεύματος, της Τέχνης και της επιστήμης, που με το κύρος τους και πάνω απ' όλα με το παράδειγμά τους, μπορούν να ευαισθητοποιήσουν και να παραδειγματίσουν τους πολίτες.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η ευτυχία μας είναι συνάρτηση της ευτυχίας των άλλων.

Τέλος έχουμε ανάγκη, με μπροστά-ροδες τους νέους, όπως πριν 20 χρόνια,

μιας ηθικής εξέγερσης, για να περάσουμε επί τελους από την επιβίωση στη συμβίωση, από το υπάρχω στο συνυπάρχω και από άτομο ή οπαδοί, να γίνουμε πολίτες, γιατί χωρίς πολίτες δεν μπορεί να υπάρξει πολιτισμός.

Τιμή και δόξα στους τότε, στους σήμερα και στους αυριανούς υπερασπιστές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.»

Μετά το πέρας της εκδήλωσης, στο μνημείο ηρώων Πολυτεχνείου κατατέθηκαν στεφάνια, από το Διοικητικό Προσωπικό του ΕΜΠ και από την Γραμματεία της «ΕΚΚΛΗΣΗΣ της ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ, για την Ειρήνη, τη Ζωή και τον Πολιτισμό» της οποίας Πρόεδρος είναι ο κ. Ν. Μαρχάτος Πρόεδρος ΕΜΠ. Ο Σύλλογος ΕΑΤΠ του ΕΜΠ, κατέθεσε ποσό υπέρ του Ταμείου Αλληλοβοήθειας υπαλλήλων, στη μνήμη των πεσόντων.

Διακρίσεις

Διεθνής διάκριση του καθ. Ι. Μπαντέκα

Κατά τη διάρκεια του XV Διεθνούς Συμποσίου Αρχιτεκτονικής Φωτογραμμετρίας, που πραγματοποιήθηκε μεταξύ 22-26 Σεπτεμβρίου του 1993 στη Σιναία της Ρουμανίας, συνήλθε επίσης, η 24η ετήσια σύνοδος της Comite Internationale de Photogrammetrie Architecture (CIPA).

Η CIPA, είναι μία από τις διεθνείς επιτροπές του ICOMOS (International Consol of Monuments and Sites) και δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τη ISPRS (International Society of Photogrammetry and Remote Sensing). Έχει ως κύριο αντικείμενό της, την ανάπτυξη της αρχιτεκτονικής φωτογραμμετρίας, δηλαδή την ανάπτυξη των μεθόδων αποτύπωσης ιστορικών μνημείων και χώρων, τη συμβολή στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την υποβοήθηση των

αρχαιολογικών ερευνών και μελετών. Εκφράζει την έμφαση που η ISPRS και το ICOMOS θέλουν να δώσουν στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και βασίζεται στην άποψη, ότι τότε μόνο μπορούμε να αποκαταστήσουμε και να προστατέψουμε κάτι, όταν έχουμε πλήρη τεκμηρίωση του τί είναι αυτό στο οποίο προσπαθούμε να επεμβούμε.

Σύμφωνα με το νέο καταστατικό, η επιτροπή απαρτίζεται από δώδεκα μέλη, από τα οποία πέντε ορίζονται από το ICOMOS, πέντε από την ISPRS και δύο ex officio, ο Πρόεδρος της Commission V της ISPRS και ο Διευθυντής του International Centre for Conservation and Restoration of Monuments (ICCROM) της Ρώμης.

Η Επιτροπή έχει εθνικούς εκπροσώπους διεθνείς προσωπικότητες από ό-

λες τις χώρες που έχουν Φωτογραμμετρικές Εταιρείες ή και Εθνικές επιτροπές ICOMOS και αντεπιτελλόντα μέλη από τις ίδιες χώρες.

Κατά τη σύνοδο αυτή της επιτροπής, είχε προηγηθεί βεβαίως ο ορισμός ανά πέντε μελών από την ISPRS και τον ICOMOS, έγινε σύμφωνα με το νέο καταστατικό εκλογή προέδρου για μια τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί.

Θεωρείται ιδιαίτερη τιμή, για το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και για τη χώρα μας, το γεγονός ότι στην θέση του Προέδρου εξελέγη με τη σύμφωνη γνώμη όλων των ψηφισάντων, ο καθηγητής του Τμήματος Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών κ. Ι. Μπαντέκας.